

Врз основа на член 11 став 3 од Законот за вештачење, министерот за правда донесе

## **ПРОГРАМА**

### **ЗА ПОЛАГАЊЕ НА ИСПИТ: ВЕШТАЧЕЊЕ -МАТЕРИЈАЛНО СМЕТКОВОДСТВЕНО И ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ**

# **I**

#### **Дел I Финансиско известување и сметководствениот процес**

- 1.Сметководството во ерата на информации
2. Финансиски извештаи и деловни трансакции
3. Анализирање и евидентирање на трансакциите
4. Сметководство за признавање на приходите кога се остварени и расходите кога настанале и финансиски извештаи
- 5.Комплетирање на сметководствениот циклус

#### **Дел II Сметководство за оперативни активности**

6. Сметководство за трговски активности
- 7.Залихи на стоки и трошоци на продадени учиноци
- 8.Сметководствени информативни системи

#### **Дел III Сметководство за инвестициони и финансиски активности**

9. Парични средства и интерна контрола
10. Побарувања и краткорочни инвестиции
11. Постојани средства, природни богатства и нематеријални средства
- 12.Тековни обврски

#### **Дел IV Сметководство за партнерство и корпорации**

- 13.Партнерство
- 14.Трансакции на главнината и корпоративно известување
- 15.Долгорочни обврски
- 16.Долгорочни вложувања и меѓународни трансакции

#### **Дел V Анализа на сметководствени информации**

- 17.Презентирање и анализирање на паричните текови
18. Анализа на финансиски извештаи

#### **Дел VI Управувачко сметководство и трошоци на производот**

- 19.Управувачко сметководство-Концепти и принципи
20. Сметководство на трошоци при поединечно производство
21. Сметководство на трошоците при процесно производство
22. Алоцирање на трошоците и мерење на перформансите

#### **Дел VII Планирање на трошоци и контрола**

- 23. Трошоци-обем-профит анализа
- 24. Сумарен деловен буџет и планирање
- 25. Флексибилни буџети и стандардни трошоци

## **Дел VII Стратешки анализи во управувачкото и трошковното сметководство**

- 26. Капитално буџетирање и менаџерски одлуки

## **II**

Сметководство: Деловен јазик  
 Мерење приход за да се процени успешноста  
 Евидентирање трансакции  
 Користење финансиски извештаи  
 Евидентирање на продажби  
 Залихи и трошоци за продадени производи  
 Долгорочни средства и депресијација  
 Оврски и камати  
 Вреднување и евидентирање на обврзници и финансиски лизинг  
 Извештаи за паричните текови  
 Акционерски капитал  
 Меѓуторпорациски инвестиции и консолидации

## **III**

### **ДЕЛ 1                      ВОВЕД**

- 1. Цели и функции на финансискиот менаџмент*

### **ДЕЛ 2                      ФИНАНСИСКА АНАЛИЗА И ПЛАНИРАЊЕ**

- 2. Преглед на сметководството
- 3. Финансиска анализа
- 4. Финансиско предвидување
- 5. Оперативен и финансиски леверџ

### **ДЕЛ 3                      УПРАВУВАЊЕ СО ОБРТНИОТ КАПИТАЛ**

- 6. Обртен капитал и финансиско одлучување**
- 7. Управување со обртните средства
- 8. Извори на краткорочно финансирање

### **ДЕЛ 4                      ПРОЦЕС НА ОДЛУЧУВАЊЕ ЗА КАПИТАЛНИТЕ ВЛОЖУВАЊА**

9. Временска вредност на парите
10. Вреднување и стапки на принос
11. Цена на капиталот
12. Одлучување за капиталните вложувања
13. Ризикот и капиталните вложувања

## **ДЕЛ 5 ДОЛГОРОЧНО ФИНАНСИРАЊЕ**

14. Пазари на капитал
15. Инвестициско банкарство: *Јавен и приватен пазар*
16. Долгорочен долг и финансирање преку лизинг
17. Финансирање со обични и приоритетни акции
18. Дивидендна политика и акумулирана добивка
19. *Конвертибилни хартии од вредност, варанџи и деривативи*

## **ДЕЛ 6 ПРОФИЛИРАЊЕ НА ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА КОРПОРАТИВНИТЕ ФИНАНСИИ**

20. Растеж на компаниите преку спојувања
21. *Меѓународен финансиски менаџмент*

### **IV**

#### **ГЛАВА I – ОСНОВИ НА АНАЛИЗАТА**

1. Поим, цели и задачи на анализата
  - 1.1. Основни методи на анализата
    - 1.1.1. Метод на споредување
    - 1.1.2. Метод на расчленување
    - 1.1.3. Метод на елиминирање – изолација
  - 1.2. Дополнителни методи во анализата
    - 1.2.1. Метод на каузалитет
    - 1.2.2. Метод на корелација
    - 1.2.3. Метод на пресекување на билансот

#### **ГЛАВА II - ВОВЕДНИ РАЗГЛЕДУВАЊА ВО ВРСКА СО АНАЛИЗАТА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ**

1. Поим, предмет и цели на анализата на финансиските извештаи
2. Извори на податоци за финансиско известување
3. Подготовка за аналитичко испитување
4. Финансиските извештаи како предмет на анализа
  - 4.1. Активности кои создаваат вредност
  - 4.2. Билансот на состојба како предмет на анализа
  - 4.3. Билансот на успех како предмет на анализа
  - 4.4. Извештај за готовински текови како предмет на анализа
  - 4.5. Извештај за промена на капиталот
  - 4.6. Белешките како предмет на анализа
  - 4.7. Останати извори на информации за потребите на анализата и информациска асиметрија
  - 4.8. Корисници на информациите од финансиските извештаи
5. Односот помеѓу деловната анализа и анализата на финансиските извештаи

### **ГЛАВА III – АНАЛИЗА НА ДЕЛОВНАТА СТРАТЕГИЈА НА КОМПАНИЈАТА**

1. Дефинирање и поделба на стратегиската анализа
2. Фактори кои влијаат врз профитабилноста на гранката
  - 2.1. Анализа на конкурентноста
  - 2.2. Анализа на преговарачката моќ на пазарот
  - 2.3. Анализа на стратегијата за остварување на конкурентност

### **ГЛАВА IV – ПРИМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНА АНАЛИЗА, ПОЛИТИКИ И ПРОЦЕНКИ ВО СОСТАВУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ**

1. Материјални претпоставки на финансиската анализа
  - 1.1. Професионална сметководствена регулатива
  - 1.2. Сметководствени принципи
  - 1.3. Сметководствените политики како резултат на примената на МСС/МСФИ
2. Фактори кои влијаат врз квалитетот на сметководствените информации
3. Основни елементи на сметководствената анализа
4. Примена на сметководствената анализа
  - 4.1. Политики на признавање и вреднување на тековните средства
    - 4.1.1. Пари и парични еквиваленти
    - 4.1.2. Побарувања од купувачите и побарувања по други основи
    - 4.1.3. Залихи
    - 4.1.4. Анализа на ефектот на пресметка на трошоците за материјалите врз резултатот и залихите
  - 4.2. Сметководствени политики за признавање и мерење на постојаните средства
  - 4.3. Анализа на сметководствените политики за признавање и мерење на финансиските инструменти
  - 4.4. Анализа на сметководствените политики за признавање и мерење на обврските, резервите и сопствениот капитал на компанијата

### **ГЛАВА V – ФИНАНСИСКА АНАЛИЗА**

1. Хоризонтална анализа
2. Вертикална анализа
3. Анализа на финансиските извештаи со користење на финансиски показатели
4. Фактори на ограничување во користењето на финансиските показатели
5. CASH FLOW анализа
  - 5.1. Анализа на активноста и паричните текови на компанијата
  - 5.2. Директен метод за подготовка на извештајот за готовински текови
  - 5.3. Индиректен метод за подготовка на извештајот за готовински текови
  - 5.4. Анализа на извештајот за готовински текови
6. Leverage анализа
  - 6.1. Оперативен левериџ
  - 6.2. Финансиски левериџ

### 6.3. Комбиниран левериц

#### ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Кермит Д. Ларсон, Џон Ц. Вајлд, Барбара Кјапета, **„ФУНДАМЕНТАЛНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРИНЦИПИ„** 16 издание, 2002 год. МцГравв-Хил, ОД ПРЕВЕДЕНИТЕ СТРУЧНИ КНИГИ НА ВЛАДАТА НА Р:Македонија
2. С. Блоцк, Г. Хирт. **„ОСНОВИ НА ФИНАНСИСКИОТ МЕНАЏМЕНТ„** 12 издание 2008 год. МцГравв-Хил, ОД ПРЕВЕДЕНИТЕ СТРУЧНИ КНИГИ НА ВЛАДАТА НА Р:Македонија
3. Бреалеу Муерс Мрцус, **„ОСНОВИ НА КОРПОРАТИВНИ ФИНАНСИИ„** 5 издание, 2007 год. МцГравв-Хил, ОД ПРЕВЕДЕНИТЕ СТРУЧНИ КНИГИ НА ВЛАДАТА НА Р:Македонија
4. Оливера Ѓоргиева-Трајковска, Благица Колеве, **„АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ„** Штип 2013 год.
5. Трајко Русевски: Финансиско сметководство. Скопје, 2006 година.
6. Т.Русевски, Б.Недев, З. Лазаревска Љ. Јаневски, З. Миновски, **ОСНОВИ НА СМЕТКОВОДСТВО - ЗБИРКА ЗАДАЧИ„** Универзитет „Св.Кирили Методиј„ Економски факултетт- Скопје 2007 год.
7. Трендафилка Василева, Костадинка Георгиевска **„ПРИРАЧНИК ЗА СМЕТКОВОДСТВО СПОРЕД МСС со практични примери од класа 0 до класа 9„** Економско правен консалтинг, Скопје, 2005 год
8. Чарлс Т. Хорнгрин, Гари Л. Сандем Џон А. Елиот,, **ВОВЕД ВО ФИНАНСИСКОТО СМЕТКОВОДСТВО„**8е, 2001 год. Прентис Хол ОД ПРЕВЕДЕНИТЕ СТРУЧНИ КНИГИ НА ВЛАДАТА НА Р:Македонија

#### Дополнителна литература:

1. УЈП,, **ЗБИРКА НА ПРОПИСИ ОД ОБЛАСТА НА ДАНОЦИТЕ И ТАКСИТЕ„**, Скопје 2005 год.
2. ММС (Меѓународни сметководствени стандарди)

Бр.  
Датум \_\_\_\_\_ 2015 година  
Проф д-р Аднан Јашари

Министер за правда  
\_\_\_\_\_